

FRA BRUXELLES TIL CHRISTIANSBORG: SÅDAN PÅVIRKER EU NATIONAL POLITIK

ANALYSE

nyt
europa
bæredygtigt og inkluderende

Marts 2026

NYT EUROPA BRIEF

Af junior analysekonsulent Liva Schou Tofft & analysechef Regitze Rohlving

Valget står for døren, og det er tid til, at vi endnu en gang skal ned og sætte et kryds. Krydset bliver sat ud fra de værdier og mærkesager, som er særligt vigtige for individet. Måske er det klima, sikkerhed eller økonomi?

Næsten uagtet, hvor man sætter sit kryds, vil EU spille en rolle i den nationale politik, også selvom det kan være svært at gennemskue. En undersøgelse viser, at EU-lovgivning fylder omkring 20 procent i den danske lovgivning, hvorimod andre undersøgelser konkluderer, at EU-lovgivning fylder op til omkring halvdelen af dansk lovgivning. Alligevel bliver EU ofte fremstillet som noget fjernt.

Det kan føles som “politik i Bruxelles” og er dermed adskilt fra den nationale politiske debat. Men i praksis er EU en central og vigtig arena, hvor beslutninger som har betydning for Danmark bliver taget, forhandlet og implementeret, og hvor Danmark aktivt spiller ind med vores nationale interesser og præferencer. Et partis ambitioner på et område kan derfor sjældent afkobles fra de politiske diskussioner og udviklinger, som foregår på den Europæiske scene.

Derfor er det vigtigt som vælger at vide, hvor partierne og de enkelte kandidater står i forhold til det Europæiske samarbejde og Danmarks rolle heri.

Folketingsvalget handler med andre ord ikke kun om nationale anliggender, og derfor har Nyt Europa de seneste uger rejst landet tyndt og sat lokale folketingskandidater i stævne for at diskutere valgets glemte Europæiske perspektiver i samarbejde med højskoler, biblioteker og kulturhuse.

Vi har haft mange fine samtaler og holdningsudvekslinger, som har vist, hvad samler og adskiller partierne fra hinanden. Det har dog også vist, at Europa for mange kan virke abstrakt, og derfor giver vi neden for tre konkrete eksempler på den tætte forbindelse mellem valgets store politiske emner og Europæisk politik.

EU SOM POLITISK REDSKAB OG DRIVKRAFT I DEN GRØNNE OMSTILLING

Et af de tydeligste eksempler på, hvordan EU fungerer som et politisk redskab for medlemslandene, er den grønne omstilling. Klimakrisen kender ingen grænser, og derfor er det essentielt, at de effektive løsninger, som vi mangler, bliver skabt på tværs af landegrænser. EU sætter i praksis rammerne for den grønne omstilling ved at fastsætte fælles mål og reguleringer, som medlemslandene herefter implementerer lokalt.

EU har blandt andet vedtaget en fælles klimaramme, hvor medlemslandene har forpligtet sig til at reducere drivhusgasudledninger med mindst 55 procent i 2023 sammenlignet med 1990-niveauet, og agerer dermed som et skridt på vejen til at blive klimaneutrale i 2050. For at kunne realisere disse mål har EU lanceret lovpakken "Fit for 55", som består af en række love inden for energi, transport, industri og landbrug. Formålet med lovpakken er at gøre hele EU's økonomi klar til den grønne omstilling og samtidig sikre, at klimamålene bliver omsat til konkret lovgivning.

I praksis betyder det, at EU blandt andet:

- skærper reglerne for CO₂-udledning fra industri og energiproduktion.
- sætter mål for udbygning af vedvarende energi.
- reformerer kvotehandelsystemet (ETS).

Lovpakken og den fælles klimaramme bliver dermed en rammesætter for den grønne omstilling på tværs af alle EU-lande. De fælles regler, som bliver sat op, kan skabe større effekt end nationale initiativer alene, og samtidig er der en underbyggende mentalitet om, "at det er vigtigt, vi løfter i flok". For et land som Danmark er lovpakken og klimarammen en mulighed for at løfte de nationale ambitioner - og samtidig en mulighed for dansk politik "at have noget at sigte efter".

Man kan ikke se den danske grønne omstilling som isoleret fra resten af Europa. Tværtimod er den i høj grad forbundet med EU's fælles regulering og de politiske mål. EU er ikke blot en ramme omkring den danske grønne omstilling, men nærmere en drivkraft, som bør være med til at accelerere den grønne omstilling, både nationalt og på tværs af Europa.

UDLÆNDIGE OG FLYGTNINGEPOLITIKKEN VISER SAMME POLITISKE MØNSTER

Klima er dog langt fra det eneste område, hvor EU spiller en central rolle i dansk politik.

Den nuværende debat om udlændinge- og flygtningepolitik er endnu et tydeligt eksempel. Spørgsmålet om asyl, grænsekontrol og modtagelse af flygtninge bliver i stigende grad håndteret gennem fælles europæiske regler. EU's pagt om migration og asyl, som blev vedtaget i 2024, har til formål at skabe en koordineret tilgang til udlændinge- og flygtningepolitik på tværs af hele Europa. Reformen indebærer blandt andet nye regler for asylprocedurer ved EU's ydre grænser og mekanismer for solidaritet mellem medlemslandene i håndteringen af flygtningepres.

Dette betyder også, at de nationale beslutninger og udlændige- og flygtningepolitik, som der især har været fokus på under denne valgkamp, i høj grad bliver formet i samspil med de europæiske regler og internationale konventioner.

Alligevel fylder forslag om, at Danmark skal melde sig ud eller begrænse brugen af de internationale konventioner, såsom den internationale menneskerettighedskonvention, i den danske debat.

Argumentet er ofte, at konventionerne begrænser den nationale handlingsfrihed på udlændinge- og flygtningeområdet, og derfor er en udmeldelse eller en ændring af disse løsningen.

Men denne fremstilling overser, at EU's regler om asyl, grænsekontrol og menneskerettigheder bygger i høj grad på de selvsamme konventioner, som der i debatten er tale om at udmelde sig af. Disse konventioner danner fundamentet for beskyttelsen af flygtninge og asylansøgere i Europa og indgår direkte i EU's asylret og fælles migrationspolitik.

Et forslag om at trække sig fra konventionerne rejser derfor ikke kun et spørgsmål om national handlingsfrihed, men også om Danmarks rolle i det internationale samarbejde. De internationale konventioner udgør i dag en central del af det retlige og politiske fundament, som EU's udlændinge- og flygtningepolitik bygger på. Hvis Danmark vælger at distancere sig fra disse konventioner, kan det samtidig påvirke de fælles europæiske løsninger, som udlændinge- og flygtningepolitikken afhænger af.

I den forstand illustrerer denne debat samme pointe som klimapolitikken: Mange af de politiske spørgsmål, der fylder i den nationale debat, bliver i praksis formet gennem europæisk samarbejde. EU fungerer dermed ikke blot som en ramme omkring dansk politik, men som en politisk arena, hvor nationale prioriteringer bliver omsat til fælles løsninger. Spørgsmålet handler derfor ikke om, hvorvidt EU spiller en rolle i dansk udlændinge- og flygtningepolitik, men nærmere om hvordan Danmark vælger at bruge det europæiske samarbejde til at påvirke de fælles regler.

EU SOM VÆRN OM RETSSTAT OG DEMOKRATI

EU's betydning rækker dog også længere end konkrete politikområder som klima og udlændinge og flygtningepolitik. Samarbejdet spiller også en central rolle i forhold til at beskytte de grundlæggende demokratiske værdier og retsstatsprincipper, som vi har på tværs af medlemslandene.

I de seneste år har der været stigende opmærksomhed på udviklingen i flere europæiske lande, hvor uafhængige domstole, pressefrihed og magtens tredeling er blevet udfordret. Ligeledes ser vi ind i en verden, hvor trusselbilledet er markant ændret over de sidste par år. Dette har sat fokus på, hvilken rolle EU skal spille, når de fælles demokratier kommer under pres, i en tid, hvor det globale samfund er under forandring.

Det er også med til at understrege, at EU ikke kun handler om regulering og lovgivning, men at det også handler om at fastholde de grundlæggende spilleregler, vi har, for hvordan demokratier i Europa fungerer. De spilleregler inkluderer retssikkerhed, respekt for rettigheder og demokrati, og er netop værdier, som medlemslandene i fællesskab har forpligtet sig til at beskytte. EU's rolle er derfor ikke kun at regulere eller koordinere politik, men også at værne om de principper, som gør det demokratiske samarbejde muligt. Det gør EU til en central aktør i arbejdet med at bevare og beskytte de demokratiske værdier, som udgør fundamentet for både nationale forhold, men også det europæiske fællesskab som helhed.

NÅR DE NATIONALE BESLUTNINGER FORMES I EUROPÆISK FÆLLESSKAB

Når danskerne skal stemme d. 24. marts, så er det ofte med fokus på de nationale mærkesager, som ligger deres hjerte nært. Men eksemplerne viser, at disse mærkesager i praksis er tæt forbundet med de beslutninger, som bliver truffet i EU, og hvor Danmark aktivt søger at fremme danske interesser.

Den grønne omstilling og flygtningepolitikken er blot nogle af de eksempler, hvor politiske områder bliver formet gennem et tæt samspil mellem de nationale prioriteringer og europæisk samarbejde.

Alligevel bliver EU oftest opfattet som noget adskilt fra den nationale politiske debat. Det ender med at skabe en kunstig opdeling, hvor beslutninger fremstår som rent nationale, selvom de i virkeligheden i høj grad er formet af europæiske forhandlinger og fælles regler.

Det betyder ikke, at EU-samarbejdet er uden udfordringer. Spørgsmål om demokratisk afstand og national selvbestemmelse fylder også i debatten. Men det ændrer ikke ved, at mange af de politiske løsninger bliver til i et europæisk fællesskab, og derfor er det vigtigt at man som vælger ved, hvordan partier ser på det Europæiske samarbejde. Denne viden er afgørende for, at man kan sætte et velinformeret og -oplyst kryds tirsdag den 24. marts 2026.

KILDER

[Hvor meget fylder EU-lovgivning i dansk lov? - Altinget](#)

https://climate.ec.europa.eu/eu-action/climate-strategies-targets/2030-climate-targets_en
https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/fit-for-55/>

https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_da

<https://www.venstre.dk/nyheder/danmark-skal-vaere-klar-til-at-traede-ud-af-statsborgerretskonventionen>

<https://www.dr.dk/nyheder/politik/mette-frederiksen-vil-ikke-traede-ud-af-internationale-konventioner-der-er-en-risiko>

